

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban a föld jut eszembe. Milyen a föld? Van jó, de van terméketlen, haszontalan föld is. Mind a kétféle mégis csak föld. A tudósok megállapítása szerint földünk nagy sivatagai valamikor termékeny földek voltak. Valamilyen természeti katasztrófa miatt elveszítették vízkészletüket és terméketlenné váltak. Meg vagyok azonban győződve arról, hogy a tudomány, a technika segítségével és az emberi fáradtság nyomán ezek újra mind termékennyé változhatnak.

A földet hoztam fel példának, de hiszem, hogy mindnyájan az emberre is gondolunk. Vannak bőséget termő emberi életek, és vannak terméketlen, elsivatagosodott lelkű emberek. Ezek eleve rossznak születtek? Rossz lehet az, amit a jó Isten teremt? Nem tudhatjuk, hogy milyen próbák, fájdalmak, csalódások ölték ki lelkükből a jóságot, az irgalmasságot, a szeretetet, de meg kell látnunk, hogy ők is emberek, Isten gyermekei. Az embereket tévedéseik miatt nem szabad a körön kívül helyezni. Isten felhozza napját mind az igazak, mind a gonoszok földjére, és egyformán ad esőt mindenkinek. Ha pedig Isten nem zárja ki gondviseléséből, akkor nekünk nincs jogunk elítélni senkit. Be kell mennünk házába, le kell hajolnunk hozzá, kitárni a bizalom és megbecsülés ajtaját, hogy betérhessen hozzánk. Lehet, hogy sokszor csak azért az egyért, aki hozzánk tartozik, aki éppen úgy Isten fia mint mi.

Ezt a szolgálatot vállalta az Egyház is, amely az elmagányosodott, a családi és társadalmi keretek határainak peremére szorult Zákeusokat próbálja magához vonzani, hogy ezeknek is otthona, támassza, megtartója és üdvössége legyen.

Ez az értelme és hozzánk szóló üzenete Jézus tanításának: „Ma lett üdvössége ennek a háznak!... Mert azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett“. Ámen.

FARKAS LÁSZLÓ

LELKIISMERET

ApCsel 24,16

A felolvasott bibliai rész Pál apostol életéből egy drámai jelenetet elevenít fel. Az apostol ismét Jeruzsálemben van. Az Ázsiából jött zsidók lázítására a templomban elfogják, istenkáromlás súlyos vádjával meg akarják ölni. A helyőrség ezredese menti meg a zsidó nagytanács és a felbízott tömeg haragjától. Titokban, az éj leple alatt, biztonságos kísérettel Cézareába küldi Félix helytartóhoz. A társuszi származású Pál, mint római állampolgár, a helytartó védelmét élvezi. A helytartó előtt tartott védőbeszédében többek között a következőket mondja: „Arra törekszem, hogy lelkiismeretem mindenkor tiszta legyen Isten és emberek előtt“.

Nem véletlen, hogy védő beszédében az apostol lelkiismeretére hivatkozik. Félix helytartó művelt ember, nem ismeretlen előtte a lelkiismeret fogalma, amiképpen nem volt ismeretlen a zsidók előtt sem. Hisz megelőzőleg a nagytanács előtt tartott beszédében is lelkiismeretére hivatkozik az apostol, mondván: „Atyámfiai, férfiak, én teljesen jó lelkiismerettel szolgáltam Istennek, mind a mai napig“ (ApCsel 23,1).

Ezt a szót, lelkiismeret, nem találjuk az Ószövetségben, de ha figyelmesen áttanulmányozzuk, megtaláljuk annak nyomát, amit a lelkiismeret munkájának nevezünk. Az evangéliumokban, Jézus szóhasználatában sem szerepel ez a kifejezés, de példázataiban több helyen ráismerünk a lelkiismeret működésére. Pál leveleiben gyakran hivatkozik a lelkiismeretre, tizenkilenc alkalommal használja ezt a kifejezést.

Mi a lelkiismeret? A konfirmáló erre a kérdésre így felel: „A lelkiismeret az a lelki tehetség, mely megítéli cselekedeteinket, buzdít a jóra, a rossztól pedig visszatartani igyekszik. A lelkiismeret, ha jót teszünk, jutalmaz, ha rosszat teszünk, vádol.“

A lelkiismeretet az etikus így határozza meg: Az erkölcsös ember életének minden pillanatában értékek megvalósításán munkálkodik. Az értékmegvalósítás érdekében vizsgálja, értékeli önmagát. Ezt a tevékenységet, ami erkölcsi ítéletet alkot, lelkiismeretnek nevezük. A valóságos ember életében a lelkiismeret az iránytű szerepét tölti be, mutatja a két értékpólust, a jót és a rosszat, s biztosítja a lehetőséget az Isten akarata szerinti élet megéléséhez. Tehát int, figyelmeztet, vádol, ítél, értékkel, irányt mutat. Nem egyforma a lelkiismeretünk. Fajait éppen működése alapján különböztethetjük meg. Eszerint van jó vagy rossz lelkiismeret, feiletts vagy feiletlen lelkiismeret, biztos, vagy kétes lelkiismeret, aggályos és tág lelkiismeret. Pál apostol a lelkiismeret három faját különbözteti meg: jó, tiszta és gonosz lelkiismeretet.

A nagy kérdés az, hogy mi mit mondunk lelkiismeretünkről. Halljuk-e szavát, vagy némává lett az idők során életünkben?

Jákób életében is sok ideig hallgatott lelkiismerete. Megcsalta testvérét, vak apját szívtelenül kijátszotta, s miután felszínre került tette, menekülnie kellett. Rokonához, Lábanhoz menekült. Szorongalmas munkával, okos és bölcs beosztással nagy vagyonra tett szert. Úgy látszott, Jákób kibékült a világgal. De nem, mert lelkiismeretének ítélete kínozza, gyötörte. Ugyanakkor mutatta az irányt a lelki egyensúly, a lelki békesség megtalálása felé. Vezeklő, remegő szívvel hazaindult, hozta mindenét, házanépét, vagyonát. A Jahbók révénél rájött nyugtalanságának legfőbb okára, arra, hogy nem békült ki Istennel. A nagy lelkiismereti tusa után Isten megáldotta Jákóbot, a becsapott testvére pedig megbocsátott neki. Ezentúl Jákób arra törekedett, hogy tiszta lelkiismerete legyen Isten és emberek előtt!

A tékozló fiút cselekedetre és szóra bírta lelkiismeretének ítélete. Hazament és alázattal mondta: „Atyám, vétkeztem az ég és teellened. Nem vagvok többé méltó arra, hogy fiádnak nevezd“ (Jk 15,18—19).

És mi mit mondunk? Milyen a lelkiismeretünk? Törekszünk-e a tiszta lelkiismeretre, vagy inkább kétes lelkiismerettel becsapjuk önmagunkat, megcsaljuk embertársainkat, közösségünket? A bölcső és a ko-

porsó közé ékelt életünkben éljünk tiszta, jó lelkiismerettel. Törekedjünk, hogy mindenkor tiszta lelkiismeretünk legyen Isten és emberek előtt. Lelkiismeretünk tisztasága lelki békességet és lelki egyensúlyt biztosít számunkra. Ámen.

BIBLIAI FOGALMAK

ÖNVIZSGALAT

- Jer 6,27 Népem vizsgálójává, kutatójává rendelvek, hogy megismerd és megvizsgáld életét.
- 2Kor 2,9 Azért is írtam, hogy meggyőződjem megbízhatóságotokról: vajon mindenben engedelmesek vagytok-e.
- Róm 14,22 Te azt a hitet, amely benned van, tartsd meg az Isten előtt. Boldog, aki önmagát nem ítéli el abban, amit helyesel.
- 1 Tessz 5,21—22 Mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg, a gonosz minden fajtájától tartózkodjatok.
- 2Kor 13,5 Önmagatokat tegyétek próbára, hogy igazán hisztek-e. Önmagatokat vizsgáljátok meg!
- 1Kor 11,28 Vizsgálja meg azért az ember önmagát, és úgy egyék abból a kenyérből, és úgy igyék abból a pohárból.
- Gal 6,4 Mindenki a maga tetteit vizsgálja meg, és akkor csakis a maga tetteivel dicsekedhet, és nem a máséval.
- Ef 5,10 Ítéljétek meg tehát, mi kedves az Úrnak.
- Fil 1,9—10 Imádkozom azért, hogy a szeretet egyre jobban gazdagodjék bennetek ismerettel és igazi megértéssel, hogy megítélhessétek, mi a helyes.

ISTEN MEGVIZSGAL

- Jer 17,10 Én, az Úr vagyok, a szívek vizsgálója, a lelkek megítélője, mindenkivel úgy bánok, ahogyan élete és tetteinek gyümölcse szerint megérdemli.
- Zsolt 26,2 Vizsgálj meg, Uram, és próbálj meg, kutasd át szívemet-lelkemet!
- Zsolt 139,23 Vizsgálj meg, Istenem, ismerd meg szívemet! Próbálj meg, és ismerd meg gondolataimat!
- Jób 7,17—18 Micsoda az ember, hogy ilyen nagyra tartod, és hogy így törödsz vele? Minden reggel megvizsgálod, minden pillanatban próbára teszed.